

П-379Н

6

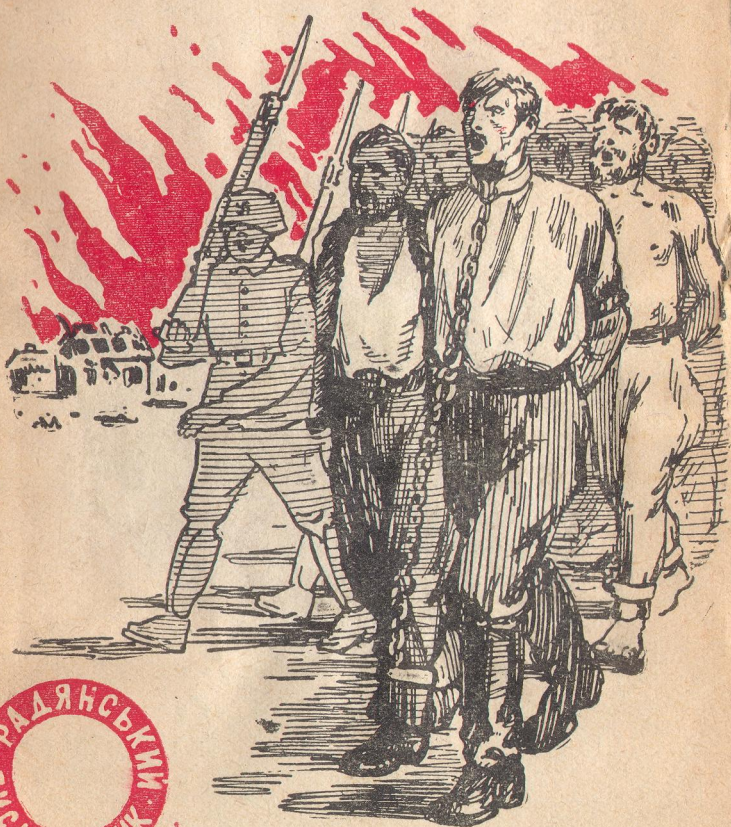
1704/360

ВОНТІ ТИЛ

Б Л І О Т Е Ч К А
Ж Н Ї Ї Л І Т Е Р А Т У Р И

Гв. Плахтін

НЕПЕРЕМОЖНИЙ НАРОД

РАДЯНСЬКИЙ
ПИСЬМЕННИК

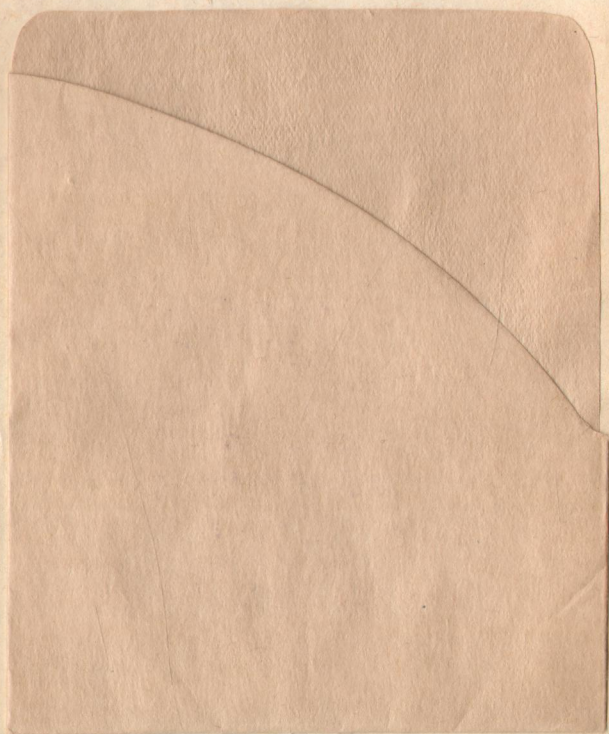
Ціна 25 коп.

V.N. Karazin Kharkiv National University

00724898

2

ПЗ794

ІВ. ПЛАХТІН

НЕПЕРЕМОЖНИЙ НАРОД

ПРОВЕРЕНО
ЦНБ 1945

ЦЕНТРАЛЬНА НАРОДНА
БІБЛІОТЕКА КДУ
Інв. № 1704/307.

Видавництво
„Радянський письменник“
Київ — Харків
1941

58

LIBRARY

DO NOT WRITE IN THESE SPACES

LIBRARY
JUN 1961

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

СТАЛІНСЬКИЙ СОКІЛ

Над аеродромом висіла напружена тиша. Лише дрібний дощик монотонно шелестів об мокрі намети і сталеві крила винищувачів.

Білокопитову не спалося. Прислухаючись до далекого гуркоту артилерійської канонади, він у думці малював собі картину запеклого бою між радянськими частинами і фашистською ордою. І його брала нетерплячка. Хотілось якнайшвидше, ось зараз, цієї ж хвилини злетіти до похмурого й мокрого неба, полинути вперед, з усією силою, всією пристрасстю палкої зненависті вдарити й нещадно знищити цього зарозумілого ворога, що насмілився ступити на радянську землю.

„Сьогодні, може сьогодні пощастить побувати в бою“,— думав Білокопитов. Усі льотчики так само нетерпляче ждали бою і вчора, але ворог не з'явився.

Дріботіння дощику навівало дрімоту, та не спалося замріяному лейтенантові. Згадалася йому дружина Галина. Ось вона, така привітна, любя, рідна. І немов би вони знову стоять на широкому пероні Харківського вокзалу, прощаються. Галина намагається не плакати, ди-

висься на нього довірливими ясноглубими очима, тихо і невимовно лагідно говорить:

— До скорого побачення, рідний. Бувай здоровий і щасливий, нещадно бий ворогів ... А я... це вже вирішено... піду на завод, працюватиму. Можеш бути спокійний—ми, радянські жінки, не підведемо...

Як радісно було йому від тих щирих, зогрітих серцем слів!

На світанку подув легенький східний вітерець. Прояснялося похмуре небо. Пілоти невеликою групою стояли коло своїх машин, жваво розмовляли. Раз-у-раз чулися гострі слівця про головного канібала Гітлера, про його тупих, самозакоханих поплічників-дегенератів, і в чистому повітрі дзвенів притишений веселий сміх. Найбільше, по-юнацькому весело сміявся Іван Білокопитов—ставний, широкоплечий лейтенант, почувши новий, дуже до тепний анекдот про недоумкуватого, розгубленого людоїда Гітлера.

Раптом пролунав сигнал тривоги. Над обрієм, поміж розірваними хмарами, показалися ворожі машини—п'ять винищувачів і тринадцять бомбардувальників.

Пілоти кинулись до машин і через кілька секунд вранішню тишу різко порушило гудіння моторів. Шість радянських винищувачів блискавично знялися вгору.

Білокопитов часто уважно позирав то на передній літак свого командира, то на ворожі машини, що швидко йшли на зближення.

— Ану, ну, давай сюди, сучі виродки!—гнівню лайнувся він.

Командир подав знак. Маленькі, могутні „яструбки“ кинулися на ворога. Виття моторів і рокотання кулеметів злилися в страшний оглушливий шум. Вдало вивернувшись від ворожого винищувача, Білокопитов хитрим маневром зайшов іззаду.

— За радянську батьківщину! — гукнув він, націляючись усім літаком. Ціль відбилася в проєкції. Він натиснув гашетку кулемета...

— Ось тобі порція, фашистська гадино!

Дві короткі черги, і ворожа машина, враз хитнувшись, клюнула носом, а потім, димом вимальовуючи в повітрі візерунки, ринула каменем униз.

Білокопитов зробив крутий розворот і помітив Андрусенка, який щойно збив „Юнкерса“. Три ворожих винищувачі вже оточували Андрусенка. Білокопитов кинувся на допомогу. Його сталевий „яструбок“ то „свічкою“ злітав під хмари, то в стрімкому „піке“ падав на ворогів, поливаючи їх гарячим свинцем, аж поки один фашист викинувся з парашутом із машини. Два інших ворожі літаки несамовито метнулися на Білокопитова. Але він добре розумів, що відбиватися зараз було б небезпечно. Він повинен нападати, наступати, бити ворогів, як і належить сталінським соколам! І він мужньо атакував їх, блискавично кидався то на одного, то на другого, обстрілював, відходив на хвилинку вниз або під хмари і знову нападав.

У цей час його праву щокую боляче опекла куля; спід шолома за комір гімнастерки поповзла кров. „Поранено“, — промайнула три-вожна думка. — „Ну, я ж вас ... гадюки!“ Стис-

нувши зуби, він зробив косу півпетлю і вихорем налетів на ворога.

— За Сталіна! За радянський народ! — закричав він, наздоганяючи ворога. Тоді, випускаючи кулеметні черги, фашисти почали тікати. На жаль, патронів у лейтенанта більше не було. Його мучила спрага, дихати було важко, але він поспішив туди, де радянські винищувачі билися в нерівному бою. Він зустрів два бомбардувальники, які, безладно скинувши бомби, тікали на свою територію. Білокопитов сміливо вклинився, „відколов“ одного, почав на нього напосідати.

— Здавайся, фашистська нечисть! — чимраз навальніше тиснув він на ворога, майже торкаючись його блискучої спини, загрожуючи протаранити машину. І він примусив фашиста повернути вбік і погнав його до радянського аеродрому.

Білокопитов, озирнувшись навкруги, помітив вдалині бомбардувальників і одного винищувача — останніх тікаючих ворогів.

Важкий „Юнкерс“ мусив приземлитися на аеродромі. З машини вийшли розгублені, пригнічені фашистські офіцери з піднятими руками. Один з них, ще зовсім молодий, жалібно заскиглив. Їх повели до штабу.

Білокопитову перев'язали рану, яка була не дуже небезпечна. Йому все таки запропонували полежати в госпіталі, та він одмовився. А за годину над обрієм з'явилася нова ворожа ескадрилья.

— По літаках! — пролунала команда, і шість відважних винищувачів помчали в новий запеклий бій.

НЕПЕРЕМОЖНИЙ НАРОД

Гуцул Максим обережно проліз у садок, спинився біля крайньої дуплуватої груші, сторожко озирнувся навколо. Була глибока тиша. Нерухомо, ніби вві сні, стояли кучеряві дерева, на високій траві блищала роса.

Максим подивився на свою похилену хатинку, важко зігхнув. Не світилося там. Чи хоч жива Марина? В уяві його постав образ дружини. Він залишив її саму, тяжко хвору, бо змушений був тікати до лісу. Сьогодні ранком йому переказали, що фашисти, ці людодіди, жорстоко покатували її. Навряд чи вона тепер виживе. А може, вже й померла.

Максим вирішив, будь що, зазирнути до хати і, коли дружина жива, конче спробувати перенести її до своїх, у ліс.

Правда, начальник партизанського загону, старий Овсимчук, не радив йому ризикувати. Він мав певні відомості, що довкола села стоять посилені ворожі патрулі і пробратися туди майже неможливо. Але Максим так невідступно просив, що старий мусив таки згодитись.

— Гаразд, іди. Ось тобі червоне полотнище, і дві гранати візьми, може в пригоді стануть. А прапор слід передати надійним людям, щоб вивісили десь на високому місці, ну хоч на дзвіниці. Нехай знають фашисти, що партизани є всюди, і вони не бояться фашистів, і що радянський народ непереможний!

Вночі Максим вирушив у небезпечну путь, гірськими глухими стежками, біля сільського млина крадькома обминув вартового, переліз

через пліт, подався городами і ввійшов у свій садок...

Ось незабаром він уже буде в хаті, побачить дружину, про все домовиться з нею, а тоді піде до коваля Луки й передасть йому прапор. Якщо з дружиною все буде гаразд, то назад він вертатиметься іншим шляхом, повз школу, де стали табором фашисти. О, цими гранатами він їм наробить шелесту!..

Ще раз уважно поглянувши довкола, Максим поволеньки підступив до віконця, притулився обличчям до шибки й стиха постукав. У відповідь почувся стогін. Тоді він кинувся в сіни, та не встиг узятися за клямку, як щось важке боляче впало йому на голову. То фашистська засідка підстерігала його. Непритомного партизана враз поволокли до фашистського командира.

Коли Максим отямився, у нього нестерпно боліла голова, підтиналися побиті ноги, з одягу струмками стікала холодна вода.

— А, здоров, більшовицький вояко! — крикнув хтось поруч і дико зареготав. Максим одсахнувся від огрядного німця, що стояв з відром в одній руці і палицею в другій. — Чого стоїш? Геть нагору! — гримнув фашист і навмах ударив його палицею.

„Де ж? — подумав Максим. — Якийсь льох, і лампочка горить. Де ж я бачив оцю маленьку зелену лампочку?“

Максима вивели у двір, приєднали до натовпу арештованих, теж покатованих людей, що стояли біля кузні, де стукотіли, дзенькали молотки. По одному туди вводили селян, які по-

тім виходили з ланцюгами на руках і ногах. Максим, увійшовши в кузню, побачив двох німців, вони заковували селян, а коваль Лука висів у кутку, підтягнутий за шию до бантини. Його повісили, бо він одмовився кувати кайдани на своїх братів селян.

Сонце вже повернуло на полудень, коли арештованих вивели на вулицю й оточених збройним конвоем погнали вздовж села.

„Куди ж це ведуть нас і навіщо?“ — думав Максим і серце якось тривожно стискалося. Він ішов попереду, русявий чуб був розтріпаний, подекуди закривавлений, нижня губа, розсічена ударом, уся розпухла, посиніла. Його права рука була до шиї прикута ланцюгом, який другим кінцем прикутий до ноги дідові. Старий шкутильгав, часто спотикався й завдавав Максимові пекучого болю. Але партизан мовчки терпів усе. В голові роїлися думки про цих ось невинних селян, яких вели невідомо куди і навіщо, про товаришів-партизанів, про дружину, з якою так і не пощастило побачитися.

Арештованим зустрівся похорон — старі і молодіці несли чотири труни, кілька старих музикантів-гуцулів грали жалібного гуцульського маршу. Селянин, який ішов поруч Максима, прошепотів, що то ховають порубаного німцями лікаря, родом з Станіслава, та ще трьох селян.

Начальник конвою, пикатий фашист, зупинив процесію, грубо лайнувся й запропонував музикантам негайно ж почати на трембітах веселої.

— Але, прошу пана, це глум... — спробував

заперечити необачний дід, і в туж мить у повітрі хижо свиснула палиця, старий зойкнув, ухопився за плече.

— Грай, бо застрелю! — крикнув фашистський командир. — Будете тепер проводити оцих живих мерців!

Музиканти-гуцули приєдналися до арештованих, і, йдучи позаду, грали „мазурку“. Фашист вищірів зуби:

— Гей, ви, каторжники! Я — ваш бог отут на землі! Я веду вас просто в пекло! Та я добрий бог! І я хочу, щоб вам було весело простувати в пекло! Тож повеселіться, потанцюйте, каторжники! — і він мерзенно лайнувся.

Похмурі й мовчазні селяни презирнулися.

— Танцювати! — шаленіючи гримнув фашист, але ніхто навіть і голови не підвів.

Максим гірко посміхнувся, мимохідь озирнувшись, зустрів допитливий, жадаючий співчуття й поради погляд старого музиканта. І раптом обличчя Максимові проясніло. Так само йдучи, він голосно, натхненно заспівав:

Повстаньте, гнані і голодні
Робітники усіх країв!

Селянин, що йшов поруч, нерішуче приєднав свій голос. Потім підхопило ще двоє, і ще кілька. Сталося замішання. Здивовані, збентежені музиканти увірвали „веселу“ і переключились теж на урочистий гімн.

Начальник конвою розгубивсь, оскаженіло заметушився довкола закованих, брудно лаявся.

— Постріляю! Повішаю! — репетував він, погрожуючи револьвером, але це тільки ще

більше запалювало людей, бо навіть малому було видно: для того й закували, для того й ведуть їх, щоб розстріляти. Все одно тепер,—хай розстрілюють. А вони співатимуть. І спів линув з дедалі більшим захопленням. Хто не знав слів, той просто вів лише мелодію. Співали геть усі.

Урочисто й переможно гримів пролетарський гімн. З хат вибігали вражені селяни, на вулицях стало так людно, немов у велике свято...

Коли ж арештованих повели вузьким провулком у напрямі шосе, зненацька з садків, з городів і рівчаків на фашистських конвоїрів кинулися численні гурти селян. Вони, як ураган, стоптали, знищили фашистську банду й звільнили своїх.

Того дня до партизанського загону прийшло ще сорок чоловіка.

БІЛЯ ТЕМНОГО ЛІСУ

Аж тоді, коли поїзд рушив із станції й поминув семафор, Михайло Васильович трохи заспокоївся. Він сперся ліктями на м'яке підвіконня паровозної кабіни, з насолодою закупив цигарку і почав пильно дивитися вперед, немов промацуючи очима кожне скріплення рейок.

На чистому голубому небі висів диск палаючого сонця, а ген вдалині, на широкому зеленому лузі, рівними рядами ходили колгоспні дівчата й молодиці, громадили сіно.

А Михайло Васильович, підкручуючи сиві вуса, усе думав про ту раптову значливу подію, що сталася недавно і все зрушила з місця.

Сьогодні о дванадцятій годині дня вони прийняли на своїй станції оцей важкий поїзд з військовими матеріалами і тепер спішно ведуть його на захід, туди, де розгорнулися великі бої.

Бо вчора, на світанку, озброєні до зубів орди фашистських варварів, підступно напали на радянську землю. Розпочалася священна вітчизняна війна. По всій країні хвилями прокотилися багатолюдні мітинги, на яких люди поклялися, що ворог конче буде знищений. У країні наростає небувале піднесення патріотизму, трудового героїзму.

Михайло Васильович, старий досвідчений машиніст, уже два роки був на пенсії. На виселку близько ставу він мав затишний будинок, садок, пасіку. Жив собі спокійно в сім'ї двох одружених синів-машиністів, цілими днями пораючись біля бджіл або вудячи з приятелями рибу на ставку, читав книги, бавився

з численними онуками, ходячи іноді вечорами на збори, лекції, у кіно.

Коли Михайло Васильович довідався про напад фашистів, він одразу ж пішов до начальника депо і заявив: „Німецька наволоч лізла до нас у вісімнадцятому році, і ми тоді розгромили її. Тепер ці гадюки знову повзуть на нашу землю, а цим разом ми їх знищимо назавжди. Я не можу залишатися дома. Прошу дати мені паровоз і важкий поїзд, я поведу його на фронт. Профілі західних залізниць мені дуже добре відомі. Там я, крім звичайних поїздів, водив у бої бронепоїзд „Вперед, за владу Рад!“

Учора й сьогодні Михайло Васильович разом з начальником депо і секретарем парткомітету виряджав машиністів, що повели військові ешелони, давав їм точні всебічні настанови і батьківські поради. А тепер ось і сам вів туди важкий поїзд з військовими матеріалами.

За помічника і за кочегара з ним поїхало дві молодіжці, дружини залізничників. Вони недавно закінчили курси, але Михайло Васильович, людина відверта і діловита, одразу сказав їм те, що думав:

— Сорок сім років водив я поїзди, та ще ніколи на моєму паровозі не їздили жінки. Нізачо в світі я не поїхав би з вами, дорогі товаришки, коли б не знав вас сам та не порекомендували вас секретар парткомітету і начальник депо. Кажуть, ви бойові молодіжці і добре знаєте своє діло. Тож глядіть, не підводьте.

Жінки посміхнулися. Їм було трохи ніяково від цих слів, але вони не ображалися, добре

знаючи вдачу старого буркотливого машиніста. Дружина стрілочника Віра Дзюбенко, ставна і пишна молодиця, лише з легким докором за-уважила :

— Михайле Васильовичу, я два місяці їздила кочегаром і вже тричі була за помічника. Машиніст Писарський був задоволений...

— Аж два місяці!—з робленим подивом скрикнув Михайло Васильович.— Великий стаж! А ви, товаришко Назарова?

— А я? Оце з вами вже одинадцята поїздка кочегаром...

Машиніст ворухнув сивими кошлатими бровами, лагідно поміркував уголос :

— Ну, нічого, дочки. Придивляйтеся, прислухайтесь. Я помагатиму вам. А як же інакше? Одне нам слід пам'ятати : ми їдемо в далеку й небезпечну путь. Тож повинні ми бути до всього готовими. Розумієте?

Біля станції Д. на поїзд раптово напав фашистський бомбардувальник, що прорвався крізь лінію фронту і, намагаючись потрапити в паровоз, скидав бомби, але вони падали віддалік у житі. Тоді, осатанілий з невдачі, ворог почав обстрілювати поїзд з кулемета. Саме в цей час з'явився радянський винищувач і блискавично збив його.

Паровозники не розгубилися. Охоплені глибоким гнівом і завзяттям, вони працювали надзвичайно чітко, борючися за кожну хвилинку часу, кожен кілометр відстані. І не марно: вже до станції К. вони прийшли на годину й шість хвилин раніше визначеного графіку. Такий нагін часу з важким поїздом був чималою пере-

могою, і Михайло Васильович не міг приховати свого щирого задоволення, майже захоплення:

— Молодці, дочки, їй-бо, молодці! Ось, як повернемось додому, я про вас спеціальний рапорт подам...

Зворушені похвалою, жінки працювали ще краще, уважніше.

Поїзд мчав.

Несподівано на підйомі в гарячих могутніх подихах машини відчулися підозрілі перебої. Машиніст тривожно поглянув на стрілку манометра. „Невже?“—з острахом подумав старий і, кинувшись до топки, рвучко одчинив розпечені дверцята. Те, що побачив він, жахнуло його: три великих колосники провалилися в піддувало.

— От чорт!—скрикнув збентежений Михайло Васильович і швидко розпорядився:—Назарова, давайте вугілля під один бік! Ми повинні... неодмінно повинні доїхати до станції.

— Тепер затримаємося на кілька годин,—з гіркою досадою зронила Віра, але машиніст сердито посварився на неї і взявся сам допомагати.

Коли поїзд зупинився на станції, Віра порадила негайно вигрібати увесь жар, охолоджувати топку, щоб встановити колосники.

— Як? Чи ти ж думаєш, що кажеш?—обурився старий.—Хіба ж можна в такий час затримуватися?! Там—війна, фронт, і тут у нас—теж фронт... трудовий фронт! Та я швидше згину отут, аніж дозволю собі якісь прохолодження!..

Жінка знітилася під його гнівним поглядом. Вона вже догадалася, що він надумав. Вона вхопила довгий залізний різак і швидко почала згортати жар на бік, під стіну. Назарова старанно допомагала їй. Потім Віра закутала хусткою обличчя, натягла брезентові рукавиці і пригнулася, щоб пролізти в розпечену топку. Але в цю хвилину увійшов з тендера Михайло Васильович і різко зупинив її.

— Куди? Ну, куди ти лізеш? Та ти ж така, нівроку, пишна, що в ці дверцята не просунешся. А якщо просунешся, то загинеш, згориш до біса! Геть! — З нього струмками збігала холодна вода — він щойно змочив увесь свій одяг у тендері. Взявши Вірину хустку і так само намочивши її в воді, старий обмотав собі обличчя, нахилився, приладнавсь і рішуче поліз у пекельну, нестерпну духоту.

Минула хвилинка, дві, чотири. Одяг на машиністові затлівався. Дихати вже не можна. Боляче стискало голову. Проте Михайло Васильович уперто робив своє діло. Йому мутніло в очах, стріляло в скроні, судомило й пекло усе тіло, але гостра думка про свій обов'язок, про радянську честь підтримувала його, скупчувала всі його сили на роботі.

Встановивши один колосник, він виліз, жінки облили його холодною водою. Спочинув хвилину - другу й знову поліз у топку.

Закінчивши роботу, він вже ледве стояв на ногах, пройшов на тендер і впав на мокре вугілля, жадібно, глибоко дихаючи свіжим повітрям.

Віра хотіла бігти по лікаря, та машиніст не дозволив.

— Не треба, дочко, я здоровий... просто стоимися... Якщо не важко, нехай Назарова збігає в ларьок, принесе пляшок зо дві холодного квасу. А ти оглянь добре машину і давай якнайбільше пари. Будемо рушати далі.

І знову мчав перегонами важкий поїзд.

Михайло Васильович пильно вдивлявся в темінь ночі, часто підносив до очей годинника. Ішли добре. Ось уже близько, зовсім близько фронт.

На небі, що з заходу багрянилось від великих заграв, мерехтіли блідуваті зорі. Михайло Васильович все частіше поглядав туди, прислухався: чи не чути гуркоту гармат?

Поїзд пішов темним тунелем.

„Зараз буде велике закруглення, потім підйом біля лісу“,— подумав машиніст.

Поминули закруглення. Ось почався і високий темний ліс. Поїзд збавив ходу. Паровоз важко зачакхав на підйомі. „Давай, не підводь, друже“,— зашепотів машиніст, любовно поглядаючи на паровоз.— „Коли б уже швидше доїхати“...

— Підшуровуй у топці, дочко! Давай, давай!— гукнув він до кочегара. І в цей час темну стіну лісу освітили ясні спалахи пострілів. Брязнуло розбите скло. Ойкнула поранена в руку Назарова.

— На підлогу! Легайте на підлогу! Нас обстрілюють!— крикнув Михайло Васильович, а сам притулювся за стіною кабіни і напружено дивився через переднє скло.

Від лісу до поїзда бігли чорні постаті. Близько тендера оглушливо бахнула граната, потім дру-

га. Кілька невідомих наздоганяли паровоз і чіплялися за приступки.

— Свій! Зупиняйся, бо постріляємо! — ламаюю російською мовою наказував один, що почепився на приступку і націлявся з револьвера.

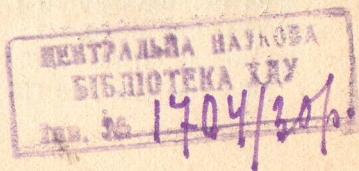
Тоді паровозники враз похапали що кому потрапило до рук — великий ключ, молоток, лопата — і кинулись до дверей кабіни. І раптом щаслива думка блиснула в Михайла Васильовича. Він ухопив шланг, націлився в пику фашистові, який вже був на порозі кабіни, і пустив сильний струмінь окропу. Фашист одчайдушно заверещав і впав під колеса. Ще інші спробували дертися на паровоз, але машиніст щедро поливав їх окропом, примовляючи:

— Оце тобі наш хліб, суча печінко! Оце тобі наше сало! На, на, давись, клятий людоїде!

А нападники, вже безладно стріляючи, зойкали й падали вниз.

Поїзд вирвався з ворожого оточення, взяв підйом і помчав щораз з більшою швидкістю.

Цінний вантаж був доставлений на призначене місце на тридцять хвилин раніше графіку.

ЗМІСТ

Сталінський сокіл	3
Непереможний народ	7
Біля темного лісу	12

Контроль
№ 27

Редактор
А. Любченко

Иван Плахтин. „Непобедимый народ“
(Отпечатано на украинском языке)

КВ-13594. Зам. 397. Тираж 10.000. Друк. арк. $\frac{3}{8}$.
Авт. арк. $\frac{3}{4}$. В 1 друк. арк. 45.690 знаків.
Підписано до друку 22-VII-41 р.

Друк. ім. Фрунзе. Харків, пров. Фрунзе, 6.

